

**ZAKON
O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

**ZAKON
O RODITELJIMA NJEGOVATELJIMA
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuju se pojam i status roditelja negovatelja, uslovi za priznavanje statusa roditelja negovatelja, pravo roditelja negovatelja na materijalnu podršku u vidu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa, postupak ostvarivanja prava, finansiranje, nadzor i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava roditelja negovatelja u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).
- (2) Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod.

Član 2.
(Pojam roditelja negovatelja)

- (1) Roditelj negovatelj u smislu ovog zakona je roditelj lica sa 100% invaliditetom uzrokovanog bolešću ili poremećajem u razvoju, kao i slijepog lica čiji je ostatak vida na oba oka ispod 0,05 s korekcijom, odnosno roditelj lica koje se, prema nalazu Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, ne može osposobiti za samostalan život niti može samostalno zadovoljavati barem jednu od sljedećih osnovnih životnih potreba:
  - a) kretanje u stanu i izvan stana;
  - b) uzimanje hrane;
  - c) oblačenje i svlačenje;
  - d) održavanje lične higijene ili
  - e) obavljanje drugih fizioloških potreba.
- (2) Status roditelja negovatelja iz stava (1) ovoga člana može ostvariti i lice iz reda srodnika koje je, u skladu s odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, nadležni organ imenovao za staratelja.

Član 3.
(Načelo dostupnosti i zabrane diskriminacije)

- (1) Prava iz ovog zakona pripadaju licima koja ispunjavaju propisane uslove bez obzira na razlike u rasi, boji kože, spolu, jeziku, političkom i nacionalnom opredjeljenju, socijalnom porijeklu, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu i spolnim karakteristikama, starosti, imovini, mjestu rođenja, mjestu prebivališta/boravišta, prirodi socijalne ugroženosti, invalidnosti ili bilo kojem drugom statusu.
- (2) Nadležni organi koji realiziraju prava iz ovog zakona osiguravaju ravnopravnost u pristupu i korištenju prava iz ovog zakona i u svom radu sprečavaju svaki oblik diskriminacije, izravne ili neizravne, uznemiravanja i nasilja po bilo kojem osnovu.

Član 4.
(Načelo efikasnosti i održivosti)

Materijalna podrška roditeljima negovateljima ostvaruje se na način koji osigurava postizanje najboljih mogućih rezultata u odnosu na raspoloživa finansijska sredstva.

Član 5.
(Načelo javnosti i transparentnosti)

Svi subjekti koji obavljaju djelatnost iz ovog zakona, osiguravaju transparentan rad i slobodan pristup informacijama od javnog značaja i drugim informacijama u skladu s važećim propisima o slobodnom pristupu informacijama u Federaciji i propisima o zaštiti ličnih podataka u Bosni i Hercegovini.

DIO DRUGI – STATUS, PRAVA I POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

POGLAVLJE I. STATUS RODITELJA NJGOVATELJA

Član 6.
(Status roditelja njegovatelja)

- (1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se jednom od roditelja lica s invaliditetom sa 100% oštećenjem organizma i pravom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica prve grupe, utvrđenim u skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.
- (2) Oštećenje organizma lica s invaliditetom i pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica utvrđuju se prema nalazu, ocjeni i mišljenju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja, izvršenim u skladu s propisom o ocjenjivanju oštećenja organizma kod lica s invaliditetom u postupku ostvarivanja prava prema Zakonu o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom.
- (3) Ako u porodici ima dvoje ili više lica s invaliditetom iz stava (1) ovog člana, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja.

Član 7.
(Roditelj njegovatelj)

- (1) Status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom priznaje se licu koje je državljanin Bosne i Hercegovine i koje ima prebivalište na teritoriji Federacije.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, stranom državljaninu kojem je odobren stalni boravak na teritoriji Federacije, priznaje se status roditelja njegovatelja pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i ukoliko je isto pravo regulisano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina.
- (3) Strani državljanin, u postupku ostvarivanja prava iz ovog zakona, dužan je dokazati da ne ostvaruje po istom osnovu prava prema mjestu svog prebivališta, odnosno zemlje porijekla.
- (4) Prava iz ovog zakona su lična i ne mogu se prenositi.

Član 8.
(Uslovi za priznavanje statusa)

- (1) Roditelju lica s invaliditetom iz člana 6. ovog zakona može se priznati status roditelja njegovatelja ukoliko je nazaposlen i prijavljen na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje.

- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, ukoliko nije na evidenciji nadležne službe za zapošljavanje roditelj njegovatelj može priložiti dokaz od Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine da nije osigurano lice u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.
- (3) Uz ispunjavanje uslova propisanih ovim zakonom, status roditelja njegovatelja može se priznati roditelju do njegove navršene 65. godine života.

Član 9.

(Razlozi za nepriznavanje statusa)

- (1) Status roditelja njegovatelja ne priznaje se roditelju ukoliko je licu s invaliditetom osigurana usluga smještaja, organizovanog stanovanja, poludnevnog ili cjelodnevnog boravka u skladu s propisima iz oblasti socijalne zaštite.
- (2) Za vrijeme dok jedan roditelj koristi porođajno odsustvo za dijete, drugom roditelju ne može se priznati status roditelja njegovatelja za isto dijete.
- (3) Izuzetno od stava (1) ovog člana, roditelju se priznaje status roditelja njegovatelja kada lice s invaliditetom boravi manje od četiri sata dnevno u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne zaštite ili kod drugog pružaoca usluga boravka.
- (4) Izuzetno od stava (1) ovog člana, roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja kada lice s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, ustanovi socijalne zaštite, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružaoca usluga boravka boravi četiri i više sati dnevno pod uslovom da mu roditelj tokom boravka pruža usluge pomoći i njege.
- (5) Status roditelja njegovatelja isključuje pravo lica s invaliditetom na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica u skladu s odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, na osnovu kojeg roditelj njegovatelj ostvaruje ovaj status.
- (6) Federalni ministar rada i socijalne politike (u daljem tekstu: federalni ministar) će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uslova za priznavanje statusa roditelja njegovatelja.

Član 10.

(Prestanak statusa)

- (1) Status roditelja njegovatelja prestaje:
  - a) na zahtjev roditelja njegovatelja;
  - b) ako roditelj njegovatelj nije u mogućnosti pružati potrebnu njegu zbog svog psihofizičkog stanja;
  - c) ako roditelj njegovatelj zbog neopravdanih razloga ne obavlja poslove njegovatelja;
  - d) ako roditelj njegovatelj zasnuje radni odnos;
  - e) ako roditelj njegovatelj ostvari socijalne naknade po istom osnovu;
  - f) ako roditelj njegovatelj ostvari penziju;
  - g) ako se roditelj njegovatelj nalazi u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od dva mjeseca;
  - h) kada roditelj njegovatelj navrš 65 godina života;
  - i) smrću lica s invaliditetom ili roditelja njegovatelja.

- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, u slučaju smrti lica s invaliditetom, roditelju njegovatelju prestaje status roditelja njegovatelja šest mjeseci nakon smrti djeteta.
- (3) U slučaju prestanka statusa roditelja njegovatelja zbog nekog od razloga iz stava (1) ovoga člana lice s invaliditetom može ostvariti pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica u skladu s odredbama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice s djecom.

POGLAVLJE II. PRAVA RODITELJA NJEGOVATELJA I FINANSIRANJE PRAVA

Član 11. (Naknada i doprinosi)

- (1) Roditelj njegovatelj ima pravo na mjesečnu naknadu u visini iznosa neto najniže plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o radu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/16 i 89/18), na koju se uplaćuju doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje za vrijeme nezaposlenosti.
- (2) Doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinos za zdravstveno osiguranje i doprinos za osiguranje za vrijeme nezaposlenosti obračunavaju se i plaćaju na mjesečnu naknadu iz stava (1) ovog člana po istim stopama kao za osiguranike iz osnova radnog odnosa u skladu s propisima o doprinosima.
- (3) Mjesečna naknada iz stava (1) ovog člana se oporezuje po principima dohotka od nesamostalne djelatnosti u skladu s propisima o porezu na dohodak.
- (4) U slučaju smrti lica sa invaliditetom, roditelj njegovatelj ostvaruje pravo na naknadu troškova ukopa – sahrane umrlog lica na isti način kako je to, drugim zakonima, regulisano za zaposlenike federalnih organa.
- (5) Obračun, prijave i uplatu mjesečne naknade i pripadajućih doprinosa iz st. (1) i (2) ovog člana, kao i prijave/odjave u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa vrši centar za socijalni rad, odnosno općinska služba za socijalnu zaštitu.
- (6) Roditelj njegovatelj ima status osiguranika zaposlenika u obaveznom osiguranju u skladu s propisima o obaveznom osiguranju.

Član 12. (Sredstva za finansiranje naknade i doprinosa)

Sredstva za finansiranje naknade i doprinosa iz člana 11. ovog zakona osiguravaju se u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

POGLAVLJE III. POSTUPAK ZA PRIZNAVANJE STATUSA I OSTVARIVANJE PRAVA

Član 13. (Pokretanje postupka)

Postupak za priznavanje statusa roditelja njegovatelja i utvrđivanje prava u skladu s ovim zakonom pokreće se po zahtjevu stranke.

Član 14.
(Primjena odredbi propisa o upravnom postupku)

U postupku priznavanja statusa i ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom primjenjuju se odgovarajuće odredbe propisa o upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 15.
(Organi nadležni za vođenje postupka)

- (1) O zahtjevu iz člana 13. ovog zakona u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad, odnosno općinska služba za socijalnu zaštitu, prema mjestu prebivališta ili boravišta podnosioca zahtjeva.
- (2) O žalbama protiv rješenja donesenih u prvom stepenu rješava Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo).

Član 16.
(Revizija prvostepenih rješenja)

- (1) Rješenje donijeto u prvom stepenu kojim je priznato pravo na osnovu ovog zakona podliježe reviziji.
- (2) Reviziju po službenoj dužnosti vrši Federalno ministarstvo.
- (3) Ako je protiv rješenja prvostepenog organa izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.
- (4) Ako protiv rješenja iz stava (1) ovog člana nije izjavljena žalba, prvostepeni organ koji je donio to rješenje dostavit će ga, zajedno sa spisima predmeta, organu nadležnom za reviziju u roku od osam dana od dana isteka roka za žalbu.
- (5) Revizija odlaže izvršenje rješenja.

Član 17.
(Postupanje drugostepenog organa po reviziji)

- (1) U postupku revizije nadležni drugostepeni organ može dati saglasnost na prvostepeno rješenje ili ga izmijeniti, poništiti ili ukinuti.
- (2) Drugostepeni organ će u postupku revizije poništiti ili ukinuti prvostepeno rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak ili sam riješiti stvar ako utvrdi da su u prvostepenom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka, koji bi bili od uticaja na rješenje stvari, ili ako utvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi, ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju, ili da je pogrešno primijenjen propis na osnovu kojeg je stvar riješena.
- (3) Prvostepeni organ čije je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.
- (4) Protiv rješenja prvostepenog organa iz stava (3) ovog člana može se izjaviti žalba i voditi postupak revizije.
- (5) Rješenje drugostepenog organa iz stava (2) ovoga člana konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 18.
(Priznavanje prava)

Pravo na naknadu i pripadajuće doprinose iz člana 11. ovog zakona roditeljima njegovateljima će se priznati od prvog dana narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava.

Član 19.
(Trajanje prava)

- (1) Prava prema ovom zakonu mogu se koristiti dok postoje uslovi za korištenje tih prava propisani ovim zakonom.
- (2) Roditelj njegovatelj dužan je prijaviti svaku promjenu koja utiče na korištenje, obim i prestanak prava iz ovoga zakona u roku od 15 dana od dana nastanka iste.
- (3) Sve promjene koje su od uticaja na korištenje prava i utvrđenih obaveza po ovom zakonu uzimaju se u obzir od prvog dana narednog mjeseca po njihovom nastupanju.

Član 20.
(Povrat sredstva)

- (1) Roditelj njegovatelj dužan je vratiti primljeni iznos iz člana 11. ovog zakona ako je:
  - a) na osnovu netačnih podataka za koje je znao ili morao znati da su netačni, ili je na drugi protupravni način ostvario novčano primanje koje mu, prema ovom zakonu ne pripada ili je ostvario novčano primanje u većem iznosu nego što mu pripada;
  - b) ostvario novčano primanje zato što nije prijavio nastale promjene koje utiču na gubitak ili prestanak prava, a znao je ili morao znati za te promjene;
  - c) primio novčani iznos veći od iznosa koji mu je određen rješenjem.
- (2) Kada prvostepeni organ utvrdi da postoji neki od razloga iz stava (1) ovog člana donijet će rješenje kojim će utvrditi roditelju njegovatelju obavezu povrata sredstava.
- (3) Ukoliko roditelj njegovatelj ne vrati sredstva utvrđena rješenjem iz stava (2) ovog člana u roku koji je određen, postupak povrata sredstava kod nadležnog suda pokreće Federalno ministarstvo putem Federalnog pravobranilaštva – Federalnog pravobraniteljstva.

Član 21.
(Evidencija)

- (1) Evidencija lica kojima je priznat status roditelja njegovatelja vodit će se kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka koju vodi Federalno ministarstvo.
- (2) Kroz jedinstvenu elektronsku bazu podataka iz stava (1) ovog člana vršit će se i evidencija isplata naknada i doprinosa po osnovu statusa roditelja njegovatelja.
- (3) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propisati sadržaj i način vođenja evidencije iz stava (1) ovog člana.

DIO TREĆI - NADZOR I PRAĆENJE PRIMJENE ZAKONA

Član 22.

(Nadzor nad provođenjem Zakona)

Federalno ministarstvo prati provedbu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, izdaje instrukcije i vrši neposredni upravni nadzor u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prava.

Član 23.

(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor podrazumijeva nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona i provodi se kroz poduzimanje inspekcijskih radnji na utvrđivanju činjeničnog stanja u pogledu provođenja zakona i drugih propisa kod subjekta nadzora, poduzimanje preventivnih mjera u skladu s ovim zakonom i drugim propisima, poduzimanje korektivnih mjera, odnosno nalaganje upravnih mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakonitosti u provođenju ovog i drugih zakona, te kroz poduzimanje drugih mjera i radnji utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 73/14 i 19/17 - Odluka US) i drugim relevantnim propisima.

Član 24.

(Nadležni organ za inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove putem nadležnih federalnih inspektora za socijalnu i dječju zaštitu u pogledu postupka za ostvarenje prava, kao i vođenja propisanih evidencija kroz jedinstvanu elektronsku bazu podataka.
- (2) Nadzor iz stava (1) ovog člana vrši se uvidom u dokumentaciju kojom raspolaže nadležni centar za socijalni rad, odnosno općinska služba za socijalnu zaštitu.

Član 25.

(Inspekcijske nadležnosti)

- (1) Pored poslova utvrđenih Zakonom o inspekcijama Federacije Bosne i Hercegovine, federalni inspektori iz člana 24. ovog zakona posebno:
  - a) prate i proučavaju primjenu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
  - b) nadziru zakonitost provođenja postupaka utvrđenih odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;
  - c) poduzimaju preventivne aktivnosti u cilju sprečavanja nastupanja štetnih posljedica zbog nedostataka i nepravilnosti u provođenju ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.
- (2) Preventivne aktivnosti iz stava (1) tačka c) ovog člana nadležni federalni inspektori nalažu rješenjem.

Član 26.

(Usmeno rješenje)

- (1) Prilikom obavljanja inspekcijskih poslova nadležni federalni inspektori mogu izdati i usmeno rješenje za izvršenje određenih mjera kada postoji opasnost od prikriivanja, zamjene ili uništenja dokaza, ukoliko se mjera odmah ne poduzme.
- (2) Nadležni federalni inspektori mogu narediti izvršenje usmenog rješenja odmah.

- (3) Žalba ne odlaže izvršenje rješenja u slučajevima iz stava (1) ovog člana.
- (4) Usmeno se rješenje mora unijeti u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru.
- (5) Nadležni federalni inspektori su obavezni izdati pismeni otpravak rješenja u roku od osam dana od dana upisa izrečene mjere u zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru

Član 27.
(Krivično djelo)

- (1) Ako nadležni federalni inspektori posumnjaju da je povredom propisa učinjen prekršaj ili krivično djelo obavezni su, uz rješenje za čije su donošenje nadležni, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka inspekcijskog nadzora, zajedno s utvrđenim činjenicama koje su odlučujuće za poduzimanje mjera, podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog, odnosno prijavu za pokretanje krivičnog postupka.
- (2) Organ kojem je podnesen zahtjev, odnosno prijava iz stava (1) ovog člana obavezan je o ishodu postupka obavijestiti Federalno ministarstvo.

DIO ČETVRTI – PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 28.
(Prekršajne odredbe za prekršaj nadležnog prvostepenog organa)

- (1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 15.000,00 KM kaznit će se nadležni prvostepeni organ ako:
  - a) inspektor ne osigura neometano obavljanje inspekcijskog nadzora i ne stavi mu na raspolaganje sva sredstva i potrebnu dokumentaciju;
  - b) korisniku, suprotno odredbama ovog zakona, uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju;
  - c) omogući korištenje prava licu kojem ne pripada pravo po ovom zakonu ili mu ne pripada u tom obliku;
  - d) ne vodi evidencije o lica kojima je priznat status roditelja njegovatelja u skladu s ovim zakonom.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u nadležnom prvostepenom organu novčanom kaznom od 1.500,00 do 3.000,00 KM.

DIO PETI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29.
(Rokovi za donošenje podzakonskih akata)

- (1) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propis iz člana 9. stav (6) ovog zakona donijeti propis kojim će se odrediti potrebna dokumentacija kojom se dokazuje ispunjavanje uslova za priznavanje statusa roditelja njegovatelja.
- (2) Federalni ministar će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, propisati sadržaj i način vođenja evidencije iz člana 21. stav (1) ovog zakona.

Član 30.
(Stupanje na snagu i početak primjene zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a početak će se primjenjivati tri mjeseca nakon stupanja na snagu.

PREDSJEDAVAJUĆI
PREDSTAVNIČKOG DOMA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Mirsad Zaimović

PREDSJEDAVAJUĆI
DOMA NARODA
PARLAMENTA FEDERACIJE BiH

Tomislav Martinović